

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

6 Si malè parta tenet, dignè non pœnitet ullus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

admodum officium. Ab his exhorta per immoderatam improbatatem, reperi solent: data i per tolerabilem confusitudinem, non solent: magisque reprehendimus, qui illi iniustè reperiverunt, quām qui ea de more funguntur: quoniam multa necessaria persone rebus humanis vel invitantur hujusmodi commodis, vel tenentur. ¶ Ibi, si viam vitæ mutaverint, aut excellentioris confundentis facilius gradum, facilius ea, qua hoc modo acquisierunt, tanquam sua pauperibus largiuntur, quām ei, a quibus accepta sunt, tanquam aliena refūtant. Qui vero contra jus societatis humanæ furti, rapini, calunniæ, oppressionibus, invasionibus abstulerit, reddenda potius, quām donanda censemus, Zatchai publicanæ Evangelico exemplo.

i Data per tolerabilem confusitudinem, non solet. Additio hac ex originali, sine quibus sequentia non satia confabatur.

QUÆSTIO VI.

Quod vero pœnitentia agi non possit, nisi res aliena redatur, restatur Augustinus ad Macedonium, ep. Hala 54.

C. I. ¶ Pœnitentia non agitur, si aliena res non restituatur.

Sed i res aliena, propter quam peccatum est, cum rediposita, non redditur, non agitur pœnitentia, sed fugitur. Nam et veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum: sed, ut dixi, cum restituimus. Pierunque enim qui auferit, amittit, sive a beatis patiendo malos, sive ipse vivendo: nec aliud habet, unde restituatur. ¶ Huic certe non possumus dicere, redi quo abusifisti, nisi cum habere credimus, & negare. Vbi quidem si aliquos sustinet crucianus a repetenti, dum existimat eum habere quod reddat, nulla est iniquitas: quia eti non est, unde reddat: ablatum peccatum, merito tamen, dum eam per molestias corporales redire a compellitur, peccati, quo male ablatum est, restituuit. ¶ Sed inhumanum non est, etiam pro talibus intercedere, tanquam pro reis criminum, non ad hoc, ut minimè restituantur aliena: sed ne frusta homo in hominem laviat. & peccato post. ¶ Illud vero sidentissime dixerim, eum, qui pro homine ad hoc intercedit, ne male ablatu restituat, & quia id se configuerent (quoniam benevolenter potest) ad restituendum non compellit, sicut eum esse fraudis & criminis. Nam misericordias open nostram talibus subtrahimus, quām impendimus.

Noctem open ferit, qui ad peccandum adjuvatur, & ac non possum subverit, atque opprimit. Sed nunquam ideos aut exigere, aut ad exigendum tradere, vel possumus, vel debemus? Agimus quantum Episcopalis facultas est, & humanum quidem nonnunquam, sed maxime ac semper diuum judicium communianes. Nolentes autem reddere, quos novimus, & male abstulisse, & undo redditare habere arguimus: increpamus, obelamur si quoddam clam, quoddam palam, sicut divisa perfonarum diversam videari posse recipere & meditari.

¶ Repente] Sic et remedium ex codice epistolarum Vaticanis editione. Ant verpiaciam ante legeretur, repente.

¶ Aduar.] Quæ sequitur, remenda sunt ex codicibus spaciose imprimis, & manu scriptis. Antea legebarunt, qui ad peccandum adjuvatur, ac non potius adjuvatur, sed obvia subserendo, atque opprimendo. Glosa autem optime convenit vocari, adjuvatur, seu loco positum.

a Luc. 11. Sequitur apud B. August. c. quid dicam super ea. q. 4. b Polyc. 16. Sicut lvo p. 13. c. 4. & p. 13. c. 27. c. al. tuar. d. al. redi. e. datur. f. orig. f. & detestatur. g. orig. g. ad. nolle acciper.

z pars. Si verò rem alienam quāc consenserit, non eandem, sed affirmationem ejus refutare debet.

C. II. ¶ Qui rem alienam consenserat, ejus affirmacionem refutare debet.

Unde Gregorius lib. 7. indit. 2. epist. 38. Fan-

tino defensor.

C. III. ¶ Comperimus nullam exitiſſe causam, pro qua res Iudiciorum i potuerint rationaliter occupari, atq; eas esse inconſulte ac temerè consecrata. Idcirco experientia tua præcipimus, ut quia, quod semel consecratum est, in eis non valet ultra relinqui, studii tui sit, ut ipse Episcopus debeat preium dare.

1 ¶ In Iudorum]. Reposta est haec dictio ex epist. B. Gregorii, ut intelligatur facilius, quo referuntur ea, quae in hoc capite continentur: ac nonnulla etiam alia sunt emendata.

3 pars. Pro malo autem apud Principes ecclesia debet intercedere, non eos temerario auctu defendere.

C. IIII. ¶ Ecclesia pro malo intercedat, non eos temerario auctu defendat.

Unde Gregorius Romano defensor, lib. 7.

indit. 2. epist. 24.

H. I. qui in furtis publicis implicati sunt, à nobis non videantur injuste defendi, ne opinionem male agentium ex indiscretâ defensionis auctu in nos illo modo transferamus: sed quantum de te ecclesiam, admonendo, & verbum intercessions adhibendo, quibus valetis, succurrere: ut & illis open feratis, & opinionem sanctæ ecclesie non inquietis.

¶ In ista, 23. q. 5. res, referuntur summa hujus capituli, cum hic sint propria verba B. Gregorii.

4 pars. Furtum autem non tam in quantitate rei, quam in affectu furantur consideratur.

C. IV. ¶ Non solum in majoribus furtum committitur, sed etiam in minoribus.

Unde Hieronymus in epistolam ad Titium,

ad c. 2.

F. Vt & autem non solum in majoribus, sed etiam in minoribus judicatur. Non enim id quod furto ablatum est, sed mens furantis attenditur. Quomodo in fornicatione non idcirco diversa sit fornicatio, seu mulier sit pulchra aut deformis, ancilla aut ingenua, panpercula aut opulenta, sed qualcumque illa fuerit, una est fornicatio; ita & in furtu, quantumcunque quis abstulerit, furti crimen incurrit.

¶ Referuntur verba B. Hieronymi, nonnulli tamen omnes, & mutatis: quoniammodum etiam apud Burchardum & Iovonem.

CAUSA XV.

Vidam sacerdotis in crimen carnis lapsi efficiuntur, antequam sacerdotia em beneficium conferuerint. Postquam vero sacerdotiorum adeptuus est in furorem versus quandam interficit. Recuperata.

¶ Tercio sacerdos, apud Episcopum accusatur ab ea, cum lapsus efficiatur. Episcopus autem die Dominico causam examinat. Sacerdos inficiatur: crimen filii illorum: quoniam clericorum filii patrem curant: illi vero non sine prelio sibi patrisciniantur: tandem Episcopus confessionem quæsiuimus extorqueat: de munis suis & ab eis. Istud audientia illam sententia ferit.

¶ Quartino autem an ea, quæ mente alienata fuit, sint impunanda.

¶ Secundo, ac pro impenitentia scilicet literis munera exigere.

¶ Tertio, an non mulieris confessionem iste sit condemnans.

¶ Quartio, an die Domini eius causa sit ventilanda.

¶ Quinto, an filii neganti purgatio sit deferenda.

¶ Sexto, an eius confessionem cruciatio sit extorquenda.

a Polyc. lib. 6. iii. 16. b. al. furtum. Polyc. lib. 16. Burchard. lib. 15. c. lvo p. 13. c. 41. d. al. clericelli.